

Domači glasovi

Stev. 184

Lienz, ponedeljek 9. septembra 1946.

Leto 2.

ORGANIZACIJA ZOPER STRADANJE

V okviru svetovne organizacije, ki jo skuša izvesti organizacija Združenih narodov, je posebne omembe vredna nova ustanova za svetovno prehrano in poljedelstvo. Tej novi organizaciji, ki ima svoj sedež v Kodanju, glavnem mestu Danske, načeluje Anglež sir Boyd Orr. Te dni ima ta svetovni prehranjevalni urad (nekak svetovni Prevod) v Kodanju svoje glavno zborovanje, na katerem je govoril tudi glavni direktor UNRRA-e La Guardia. Dne 5. septembra je v svojem uvodnem govoru sir Orr naglašal glavne naloge, ki jih mora novi mednarodni urad izvršiti. Med drugim je dejal:

"Novi urad bo odpravil razmere, ki so doslej bile na svetu, da je namreč ponekod ljudstvo stradalo, drugod po svetu pa so kmetje imeli vsega preveč in niso mogli vsega niti prodati. Novi urad bo poslej nakupoval hrano po vsem svetu ter bo napravil mnogo zalog, da bo z njimi izravnal potrebo. Urad bo, kadar bi cene živežu padale, nakupoval zaloge, jih spravil v svoja skladišča ter jih ob slabih letinah po zmernih cenah dajal prebivalstvu, da tako prepreči preveliko draginjo.

Tudi v deželah, ki so v poljedelstvu zaostale, bo treba pridelovanje z vsemi sredstvi povečati. Vprašanje pa je: Odkod naj vzame nova organizacija denar v te namene? Mi odgovarjamo na to vprašanje z drugim vprašanjem: Odkod pa so vojskujoče se države med vojsko dobile denar za vojskovanje? Če so ga takrat dobile, ga bodo toliko lažje dobile zdaj v take namene, ko bi bil denar res koristen naložen.

Sveta ne bomo zedinili s političnimi debatami in z negativnimi ukrepi zoper vojno nevarnost. Prva in najvažnejša je podlaga, ki jo daje sodelovanje v poljedelstvu.

S tega mesta, od te mize naj gre v svet oznanilo veselega upanja vsem stradajočim na svetu. Vsi narodi sveta bodo sodelovali, da vas osvobode revščine in stradanja! Naj umolknejo glasovi o tretji svetovni vojski! Odločili smo se, da bomo sodelovali pri tem velikem delu za odpravo gladovanja in s tem doprinesli svoj delež k enotnosti vsega sveta!"

Članice te nove svetovne organizacije so vse v Združenih narodih včlanjene države in narodi. Le Argentina in Sovjetska zveza nista pristopili, kar je generalni ravnatelj UNRRA-e na tem zborovanju izrecno obžaloval. Zlasti ostro je zaradi tega prijel Sovjetsko Rusijo, ki ne mara postati članica te svetovne zveze, dasi je velika kmetijska država, ki bi lahko mnogo storila, da bi se gladovanje v svetu zmanjšalo. La Guardia ji je v svojem govoru očital, da so ji več njeni interesi in njene koristi kakor pa ta veliki namen, da bi se glad na svetu omilil.

RUSKO BRODOVJE RASTE

Dasi Rusijo obdaja 13 morij, vendar nikjer nima pravega izhoda na široko morje, takega namreč, ki bi ji ga sosed ne mogel za-

zapreti. Edino le na Daljnem vzhodu je Vladivostok prost, ima pa to napako, da njegova luka pozimi zamrzne. Zato je v prejšnjem stoletju Rusija znala od Kitajcev dobiti luko Port Artur, ki pa so ji ga Japonci v rusko-japonski vojski vzeli. Zdaj je Port Artur spet ruski. Od Petra Velikega si je Rusija prizadevala, da bi dobila močno mornarico. V tem sta si bila enih misli prav tako carist kakor komunist. Ko so Japonci v veliki pomorski bitki pri Cušimi majnika 1905 rusko vojno brodogradnjo docela uničili, si Rusija dolgo ni mogla opomoči. Celik 40 let je bilo treba, preden spet lahko govorimo o ruski vojni mornarici. Kako močna je ruska vojna mornarica, tega nihče prav ne ve, ker komunisti znajo te svoje skrivnosti bolj varovati, kakor jih je znala najbolj spretna ruska carska policija. O ruski sedanji mornarici vemo le toliko:

Ima 3 bojne ladje, ki pa so vse stare, med njimi stara angleška bojna ladja, ki jo je bila Anglija odstopila Rusiji. - Križark ima Rusija osem, med njimi sta dve stari, in sicer je eno dobila od Nemčije, drugo pa ji je odstopila Amerika. - Rušilcev je 72, med njimi je 19 starih. Starih je 9 dala Rusiji Anglija, 10 pa jih je od Nemčije. - Podmornic ima Rusija uradno 82, ki pa so vse moderne, in sicer jih je 10 dala Nemčija, druge ima Rusija iz svojih delavnic. Koliko pa jih ima v resnici, tega ne moremo vedeti. To brodogradnjo je v Evropi.

Razmeroma precej močno brodogradnjo imajo Rusi v Vladivostoku. Poveljuje mu admiral Junašev. To brodogradnjo ima mnogo podmornic, ki križarijo daleč okoli do 500 milj naokrog, ter so stalno okoli japonskega otočja. Odkar je po japonskem polomu Rusija dobila nazaj luko Port Artur in luko Dairen, ima v svojih rokah krasne strateške pomorske postojanke, ki prav lahko nadzorujejo ves pomorski promet med Korejo in bogatimi kitajskimi provincami Hopei in Santung kakor tudi ima to svoj vpliv na komunistično kitajsko postojanko v provinci Jehol. Seveda, če bi to brodogradnjo primerjali s silami zahodnih držav, bi videli, da je v primeri z angloameriški silami prava igračka. Reči pa je treba, da je to malo brodogradnjo silno delavno in podjetno.

AVSTRALSKI DUHOVNIK MED JUGOSLOVANSKIMI PARTIZANI

Pred kratkim se je vrnil domov v Avstralijo, in sicer v mesto Perth avstralski duhovnik Fr. Janez Čokolič, ki je po rodu Jugoslovan, dasi je rojen v Avstraliji. Kot duhovnik je bil prideljen avstralskim četam, ki so se borile v Evropi. Bil je vojaški kurat. Ko je padel Rim, so ga njegovi predstojniki poslali v Jugoslavijo, kjer je delj časa deloval med partizani, kar je lahko storil, ker je bil vešč srbsko-hrvatskega jezika.

Ta duhovnik je zdaj domov prišel; povedal, kaj in kako se mu je godilo v Jugoslaviji med partizani. Njegove izjave prinaša londonski list "Universe" od 16. avgusta 1946. Po tem listu prinašamo to-le poročilo:

"Ko bodo Rusi zapustili Jugoslavijo, bo nastal upor zoper maršala Tita," tako je rekel Fr. Janez Čokolič, ki se je zdaj vrnil v Perth v zahodni Avstraliji, ko je dolgo časa služil pri partizanih v Jugoslaviji.

"Maršal Tito," je rekel Fr. Čokolič "nikdar ni bil jugoslovanski patriot. Bil je le orodje v Stalinovih rokah ter se je boril le za nadoblast Rusije, ne pa za svobodo Jugoslavije." - "Večina Titove vojske je sestavljena iz komunistov, brezvercev in brezbožcev."

"Nekateri so katoličani na skrivaj. Ti so se priključili partizanom, ker so upali, da bodo tako mogli priti domov. Javno pa si ne upajo pokazati svoje vere, ker se boje za se in za svoje družine."

Mnogo jih je skrivaj prihajalo k meni po nasvete in pomoč."

Nato Čokolić pripoveduje, da so ga partizanski poveljniki v izvrševanju njegove dušno-pastirske naloge na vse načine ovirali. Kadar je prišel v kak kraj, da bi tam opravil božjo službo, ki je bila že poprej napovedana in za njo vse pripravljeno, so poveljniki prav gotovo v tistem času tam ukazali kake vaje. Če pa to ne, so igrali nogomet ali pa priredili kako gledališko igro. Za njegovimi petami so stalno lazili Titovi vohuni. Nato dobesedno pravi:

"Bil sem dušni pastir za približno 2500 partizanov. Toda komaj 50 izmed vseh teh jih je bilo dovolj pogumnih, da so javno pokazali svojo vero s tem, da so se udeležili božje službe ter sprejeli svete zakramente."

Končno pravi Čokolić, da je 5 pravoslavnih škofov v Srbiji izdalo pastirsko pismo, v katerem bičajo sedanje zatiranje verske svobode, katero je pred to vojsko srbski narod v polni meri užival. Nato pa pravi:

"Verski pouk v šolah ni več obvezen, civilna poroka je nadomestila cerkveno, v vojski ni nobenega duhovnika več, tam ni več nobenega verskega obreda, niti ob narodnih praznikih se v vojski ne opravlja služba božja, kakor je nekdanj bila navada..... Na široko so se odprla vrata protiverski propagandi in brezbožniškemu gibanju."

» MIROVNI KONGRES PLEŠE ! «

Bilo je pred 132 leti, ko se je po velikanskih Napoleonovih vojskah na Dunaju zbral mirovni kongres, ki so nanj prišli vsi veliki vladarji Evrope. Medtem ko so državniki na tem kongresu od časa do časa zborovali in se posvetovali, se je kongres s svojim spremstvom v glavnem zabaval. Saj ni čudno, ko pa so se kongresa udeleževale tudi vladarske družine. Tako je nastala beseda "Kongres pleše." Kongres je res plesal, zraven pa tudi spletkaril in se v lepih besedah tudi kregal, kakor je navada pri takem mešetarjenju. Nastajali so že bloki med posameznimi državami, ko je nenadno kakor strela udarila med nje novica, da je strašni cesar Napoleon ušel z otoka Elbe ter zdaj s svojo vojaško silo že koraka v Pariz. Zdaj so se hitro sporazumeli ter sklenili brž udariti na Napoleona. To se je tudi zgodilo. Išli so srečo. Pod angleškim poveljstvom je bil veliki cesar nazadnje poražen. Kongres je nato spet zasedal in plesal. Sklenil pa je tistikrat novo Evropo, tako, kakršna je ostala potem celih 100 let.

Tudi na pariški mirovni konferenci se vospodje ne mučijo brez vsakršne zabave. Sicer ne vemo, ali toliko plešejo, kakor so plesali na dunajskem mirovnem kongresu leta 1814, vendar brez zabav le niso. Če zabav ne prirejajo že zato, da bi sebe zabavali, jih vsaj zato prirejajo, da na nje vabijo svoje prijatelje in pa tiste, ki bi si jih radi naredili za prijatelje. Diplomatom pa taka zabava ni vedno v zabavo, ker se tudi na takih zabavah večkrat poznajo politična nasprotstva.

Bolgari in Romuni so v Parizu priredili velik sprejem, ki se ga je udeležil Molotov z vsem svojim spremstvom, vendar ameriškega odposlanca ni bilo zraven. Zato pa Rusov ni bilo zraven, ko je prirejal večer grški ministrski predsednik Caldaris, ki ga je prav na tej zabavi doletela novica, da je Ukrajina vložila obtožbo zoper Grčijo.

Ameriški zunanji minister Byrnes se je rade volje udeležil sprejema, ki so ga priredili Abesinci. Težave pa so nastale, ko je tak večer priredila brazilska delegacija. Ta je nanj povabila tudi papeškega nuncijsa v Parizu. Zato niso vedeli, ali se bodo Rusi hoteli udeležiti tega večera. Nazadnje so tako naredili, da je mesto Molotova prišel Višinski, ki je Poljak po rodu. - Bolgari imajo svoj

način "dokazovanja" svojih zahtev ob takih prilikah. Znano je namreč, da vsakdo dobi od Bolgara, s katerim se spusti v pogovor o bolgarskih zadevah, škatljico najfinejših bolgarskih cigaret, Pravijo, da imajo bolgarski zastopniki vnete poslušalce.

Sicer pa je navada, da tudi v tej diplomaciji še vedno veljajo pravila o lepem vedenju. Na sladrem diplomatskem parketu se moras znati gibati, da ne spodrsneš. V kvadrnih ne kaže hoditi tja, sicer nastane kaka nerodnost. Taka je nastala zadnjič, ko je Pariz obhajal obletnico svoje osvoboditve. V veličastni mestni hiši je bila slavnost, pri kateri je govoril predsednik francoske vlade Bidault. Komaj pa je v dvorano stopil Bidault, sta ruski delegat Molotov in ukrajinski delegat Manuilski vstala s svojih sedežev in odšla. Kajpada je bil to velik škandal. Vse je hotelo vedeti, kaj je. Ona dva pa sta povedala, da zato odhajata, ker jina niso dali takega sedeža, kakršen se spodobi za zavezniško silo, ki je toliko pripomogla k osvoboditvi Pariza. Kajpada so se zdaj opravičevali na vse pretege. To je pač dokaz, da tudi sedanji diplomati še vedno hodijo po parketih v fraku in klaku in v lakastih čevljičkih.

= : =

LICITACIJA Z NEMCIJO. Vedtem, ko si Rusija na eni strani prizadeva, da bi si pridobila naklonjenost Nemčije z raznimi ugodnostmi na vzhodu, si na drugi strani tudi zahodne države dovoljujejo isto politiko. Rusi so namignili, da bi bili pripravljene Nemcem vrniti Šlezijo, ki so jo Poljakom že dali. To je kajpak prav tako za Nemce kakor tudi za Poljake najbolj boleča rana. Zdaj pa je v svojem govoru, ki ga je imel v Stuttgartu, ameriški zunanji minister Byrnes obljubil, da se bo lahko Nemčija spet združila v federativno državo, da bi neški narod spet dobil svoje mesto pod soncem. Pri tem je Nemce zelo pohvalil. Izrekel pa je nekaj besedi, ki jasno kažejo, zakaj ta vneti snubitev. Byrnes je dejal: "Ne maramo, da bi Nemčija postala podrejena spremljevalka (satelit) kake velesile ali kakih držav ali pa da bi životarila pod diktaturo kake tuje ali notranje sile. Ameriški narod si želi mirne demokratične Nemčije, ki naj ostane svobodna in neodvisna. Ameriški narod želi nemškemu pomagati, da bo spet mogel stopiti na častno mesto med miroljubnimi narodi vsega sveta." Potem je dejal, da so po potsdamski konferenci nekateri deli Nemčije bili posebej določeni, da bodo začasno pridelnjeni Sovjetski Zvezi in Poljski, o čemer pa bo končno odločala mirovna konferenca. Kar se tiče Šlezije in

drugih vzhodnih nemških dežel, so jih Rusi izročili poljski upravi še pred potsdamsko konferenco."

1000 NOVIH KRISTJANOV NA JAPONSKEM. Mandžurski škof Lane in honkongski škof Valtorka poročata, da je samo v zadnjih 3 mesecih na Japonskem prestopilo v katoliško vero nič manj ko 1000 novih japonskih poganov. Škof Lane, je apostolski vikar v Fusumu v Mandžuriji, Valtorka pa je pred kratkim bil imenovan za škofa v Honkongu. Oba so Japonci med vojsko imeli dolgo zaprta.

PALAČA ZVEZE NARODOV V ZENEVI POSTANE SVETOVNA UNIVERZA. Tak je bil sklep kongresa ameriške akademske zveze, ki šteje 7 milijonov bivših visokošolcev. Sklenili so resolucijo, naj sedanja svetovna organizacija Združenih narodov prejšnjo ženevsko palačo spremeni v mednarodno svetovno univerzo. Ta naj postane prva mednarodna visoka šola, ki naj obsega vse panoge sožitja med narodi. Njena prva naloga naj bi bila izdelati "svetovni zakonik". Kongresa se je udeležil tudi general Eisenhower, ki je ta predlog toplo pozdravil. Omenil je, da bi taka svetovna univerza bila prvi mirovni cilj. V Zenevi je imela svoj sedež Zveza narodov, ki je v 2. svetovni vojski razpadla. Njena palača naj bi zdaj bila "univerza miru".